Οι Σειρήνες

Εργασία της μαθήτριας Ζαχαρούλας Σταματιάδου για το μάθημα της Οδύσσειας.

Οι Σειρήνες είναι θαλασσινοί δαίμονες με σώμα μισό γυναίκας και μισό πουλιού.

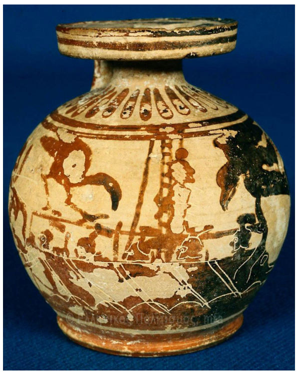

Άλλοτε θεωρούνται κόρες της Μούσας Μελπομένης και του θεού-ποταμού Αχελώου, άλλοτε πάλι κόρες του Αχελώου και της Στερόπης, που ήταν κόρη του, και της Ευρύτης. Ακόμη πίστευαν πως γονείς τους ήταν ο Αχελώος και η Μούσα Τερψιχόρη, που εξηγεί και τη σχέση τους με το τραγούδι, ή και ο θαλασσινός θεός Φόρκης. Ο Λιβάνιος αναφέρει ότι γεννήθηκαν από το αίμα του Αχελώου, όταν τον πλήγωσε ο Ηρακλής.

©Ελληνικός Πολιτισμός © Trustees of the British Museum

Οι Σειρήνες αναφέρονται για πρώτη φορά στην Οδύσσεια. Εκεί είναι δύο στον αριθμό. Άλλες παραδόσεις μεταγενέστερες γνωρίζουν τέσσερις: Τελής, Ραιδνή, Μόλπη και Θελξιόπη ή και τρείς: Πεισινόη, Αγλαόπη και Θελξιέπεια που λέγονται και Παρθενόπη, Λευκοσία και Λίγεια, που η μία έπαιζε λύρα ή κιθάρα, η άλλη αυλό και η τρίτη τραγουδούσε.

Σύμφωνα με την πιο παλιά παράδοση, οι Σειρήνες ήταν εγκαταστημένες σε ένα νησί της Μεσογείου, που λεγόταν Ανθεμόεσσα, και με τη μουσική τους προσείλκυαν τους ναύτες που περνούσαν από εκεί κοντά. Έκαναν λοιπόν να πλησιάζουν τα πλοία σε επικίνδυνο σημείο τη βραχώδη ακτή του νησιού τους και εκεί γίνονταν κομμάτια. Τότε οι Σειρήνες καταβρόχθιζαν τους απερίσκεπτους.

Από την αρχαιότητα ακόμη οι μυθογράφοι μελέτησαν την καταγωγή και τη διττή μορφή των Σειρήνων. Ο Οβίδιος διηγείται ότι δεν είχαν πάντοτε φτερούγες πουλιών. Άλλοτε ήταν συνηθισμένες κοπέλες, συντρόφισσες της Περσεφόνης. Όταν όμως την απήγαγε ο Πλούτωνας, ζήτησαν από τους θεούς να τους δώσουν φτερά, για να μπορέσουν να αναζητήσουν τη σύντροφό τους σε στεριά και θάλασσα.

Αντίθετα, άλλοι συγγραφείς βεβαίωναν πως η μεταμόρφωση αυτή ήταν τιμωρία που τους επέβαλε η Δήμητρα, επειδή δεν πρόβαλαν αντίσταση κατά την αρπαγή της κόρης της. Ή ακόμη πως η Αφροδίτη τους πήρε την ομορφιά τους, επειδή περιφρονούσαν τις χαρές του έρωτα. Τέλος διηγούνταν ακόμη ότι μετά τη μεταμόρφωσή τους θέλησαν να ανταγωνιστούν με τις Μούσες. Οργισμένες αυτές τους έβγαλαν τα φτερά και στεφανώθηκαν με τα λάφυρά τους.

Κατά παράδοση το νησί των Σειρήνων τοποθετείται κατά μήκος της ακτής της Νότιας Ιταλίας, στα ανοιχτά της χερσονήσου του Σορέντο.

Στις θεωρητικές εσχατολογικές μελέτες τις μεταγενέστερες από την επική ποίηση θεωρούσαν τις Σειρήνες θεότητες του Υπερπέραν, που τραγουδούσαν για τις Μάκαρες στα Νησιά των Ηλυσίων. Κατέληξαν να παρασταίνουν τις ουράνιες αρμονίες και με την ιδιότητα αυτή εικονίζονται συχνά στις σαρκοφάγους.

Οι Σειρήνες είναι δυο πλάσματα που κατοικούν σ? ένα νησί κοντά στη Σκύλλα και τη Χάρυβδη. Κάθονται σ? ένα λιβάδι και τραγουδούν με φωνή καθαρή και γλυκιά ένα τραγούδι που μαγεύει όλους όσους ανύποπτοι περνούν από εκεί, τόσο που ξεχνούν και πατρίδα και γυναίκα και παιδιά και δεν θέλουν τίποτε άλλο παρά να μείνουν εκεί να ακούν το μαγευτικό τραγούδι των Σειρήνων. Γύρω από τις Σειρήνες σωροί τα κόκαλα των πεθαμένων ναυτικών ασπρίζουν, κουφάρια σαπίζουν και ξεραίνονται στον ήλιο. Οι κατοπινοί εξηγούσαν ότι τους ναυτικούς αυτούς δεν τους σκότωναν οι Σειρήνες, αλλά μόνοι τους έβρισκαν το θάνατο καθώς ξεχνούσαν να φάνε και να πιούνε από την πολλή γοητεία του

[illegible]

[illegible]

[illegible] Pierre Grimal, University Studio Press

Ζαχαρούλα Σταματιάδου, Α3